

ارزیابی آسیب پذیری کالبدی شهر باتوجه به ملاحظات پدافند غیر عامل (مورد مطالعه: منطقه ۱۱ شهر تهران)

علی اصغر زارع^{۱*}

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران غرب، تهران، ایران (iau.zare@gmail.com)

چکیده

پدافند غیر عامل به عنوان مجموعه اقدامات غیر مسلحانه ای که باعث افزایش بازدارندگی کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت های ضروری، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدات و اقدامات نظامی می گردد. بدین لحاظ، به کارگیری پدافند غیرعامل در منطقه یازده شهر تهران (به دلیل قرارگیری در حوزه ی میانی شهر و وجود هسته تاریخی، تجاری و درمانی وجود بافت فرسوده گسترده، تراکم بالای ساختمانی، جمعیتی و تمرکز سرمایه) در جهت افزایش ایمنی جانی، مالی و روحی در زمان وقوع بحران های انسان ساز می تواند بسیار حائز اهمیت باشد. پژوهش حاضر از لحاظ ماهیت و روش، توصیفی- تحلیل است. ابزار گردآوری اطلاعات کتابخانه و مطالعات میدانی بوده است. نتایج پژوهش نشان می دهد که از نظر درصد آسیب پذیری، محلات منطقه ۱۱ شهر تهران به علت قرارگیری در بافت فرسوده، تراکم بالای جمعیت در سنین پایین و کهن سال و همچنین، مقاومت پایین نوع اسکلت بناها در معرض آسیب پذیری جدی قرار دارند. در مجموع، بیش از ۵۰٪ از بناهای شهری منطقه یازده در پهنه آسیب پذیری بسیار زیاد قرار دارد.

واژه های کلیدی: آسیب پذیری، کالبد شهر، پدافند غیر عامل، منطقه ۱۱ تهران

۱- مقدمه

با توجه به اتفاقات اخیر در کشور ایران ارزیابی آسیب پذیری کالبدی شهرها باتوجه به ملاحظات پدافند غیر عامل در سال های اخیر مورد توجه برنامه ریزان شهری قرار گرفته است. بسیاری از شهرها و مناطق و محلات از استانداردهای شهرسازی به دور بوده و حین بحران مشکلات زیادی در برابر شهروندان قرار خواهد گرفت. قراردادن جوامع انسانی در معرض تهدید انواع بلایای طبیعی و غیر طبیعی اقتضا می کند تا انجام اقداماتی اساسی و تمهیداتی کارساز در قالب برنامه های مدیریت پیش از بحران احساس گردد. اصولاً هدف از هر اقدام حفاظتی در هر مقیاسی، به حداقل رساندن آسیب های حاصل از آن حادثه است.

این اقدامات پیشگیرانه که امروزه تحت عنوان پدافند غیرعامل نامیده می شود عبارت است از هر اقدام غیر مسلحانه ای که موجب کاهش آسیب پذیری نیروی انسانی، ساختمان ها، تأسیسات، تجهیزات، اسناد و شهریه های کشور در مقابل بحران هایی با عامل طبیعی و یا عامل انسانی گردد

هدف اصلی تحقیق عبارت است از: ارزیابی آسیب پذیری شهری باتوجه به ملاحظات پدافند غیر عامل در منطقه ۱۱ شهر تهران و همچنین اهداف فرعی، شناسایی و بررسی عوامل مؤثر بر ایمنی منطقه ۱۲ شهر تهران، ارائه ی نقشه آسیب پذیری کالبدی منطقه ۱۱ شهر تهران با توجه به ملاحظات پدافند غیرعامل